

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Fra hovedbestyrelsens møde	side 3
Færre forbehold mere sammenhold	side 4
Enggården Hjemsted	side 5
Marsktårnet	side 5
Sten Kaalø	side 6
Bennetgård	side 9
Petersgaard ved Kalvehave	side 10
Hans Jørgen Hansen og tulipanerne	side 12
Klimatilpasningen i Skodborg	side 13
Nyt fra kredsene	side 14
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

Maj - juni 2022

Nr. 472 - 79. årgang

Petersgaard ved Kalvehave

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941
www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
 Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88. E-mail ingermariehwh@gmail.com

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller, »Bronzehave«,
 Strædet 38, 7990 Øster Assels.
 Tlf. 97 76 42 77. Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
 (Formand: Midtjysk kredsen)

Næstformand:

Niels Ole Volhøj, »Volhøj«
 Bettevej 38, V. Tversted, 9881 Bindslev
 Tlf. 40 89 74 92
enovolhoj@mail.dk
 (Formand: Vendsysselkredsen)

Jens Brogaard Jensen, »Maglehøjgård«,
 Hammerbakke 3, 4050 Skibby
 Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
 (Formand: Nordsjællandskredsen)

Karen Andersen, »Baungård«,
 Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
 Tlf. 29 26 20 13
vollerupvej70@gmail.com
 (Formand: Vestsjællandskredsen)

Torben Knudsen,
 Spjellerupvej 51
 4700 Næstved
 Tlf. 20 32 66 70 og 55 44 66 76
 E-mail spjellerup@dlgmail.dk
 (Formand: Sjælland Syd kredsen)
 (Medlem af forretningsudvalget)

Hans Jørgen Hansen, »Bregnholt«,
 Adelgade 88, 4880 Nysted.
 Tlf. 23 41 98 16.
bregnholtpc@hotmail.dk
 (Formand: Lolland/Falster kredsen)

Peder Høite Hansen, »Revningegård«,
 Revningevej 116, 5300 Kerteminde
 Tlf. 65 32 13 87
Peder.revninge@gmail.com
 (Formand: Fynskredsen)

Paul Henrik Hansen
 Tøndervej 31. Alslev. 6230 Rødekro
 Tlf. 51 78 27 25
 E-mail paulhenrikhansen@yahoo.com
 (Formand: Sønderjyllandskredsen)

Harry Jensen, »Lille Stræde«,
 Sønderbyvej 1, 6900 Skjern.
 Tlf. 40 17 36 90
Harry.Jensen@Stauning.dk
 (Formand: Ringkøbingkredsen)

Steffen Buch Juul, »Jægergården«,
 Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
 Tlf. 75 86 54 93.
steffen42@icloud.com
 (Formand: Vejlekedsen)

Vibeke Binnerup
 Hovedvejen 138, 8963 Auning
 Tlf. 60 72 55 68.
Vibeke@vestdjursnet.dk
 (Formand: Århuskredsen)

Mads P. Christensen, »Als Nygaard«
 Petersborgvej 11, Als,
 9560 Hadsund
 Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
 (Formand: Himmerlandskredsen)

Formanden skriver:

Da jeg for to måneder siden sidst skrev et indlæg til denne spalte, vidste vi ikke hvad der ventede forude. At der foregik en massiv russisk militær opbygning ved grænsen til Ukraine, havde kunnet iagttages via satellitfotos med bekymring. Det varslede ikke godt. Den 24. februar 2022 gik russerne ind i Ukraine og har siden gennemført massive bombardementer af både militære installationer og civile mål. Det har medført paniktilstande, sult, mangel på alt og omfattende ødelæggelser. Store flygtningestrømme har søgt tilflugt i nabolandene, men også internt fordrevne civile forsøger desperat at komme til mere fredelige områder. Over fire millioner mennesker er flygtet til især Polen og andre lande i Vesteuropa. Her i Danmark har vi foreløbig modtaget 20.000, men mange flere er på vej. Eftersom mange landmænd har haft ukrainere ansat har en del flygtninge søgt til især Nord- og Vestjylland. Andre landmænd har oplevet at deres ansatte er taget hjem for at gå i krig.

Krigen har medført stigende energipriser og hvis Rusland lukker for gashanerne, vil der opstå mangelsituationer. Vesteuropa - og ikke mindst Tyskland er stærkt afhængige af naturgas. Krigen har medført stigende afgrødepriser. Hvede er handlet her på Mors til kr. 298 kr. Det er det højeste nogensinde. Selv om svinenoteringen er steget på det seneste produceres der stadig med underskud, så det skal snart vende. Rapsprisen har tangeret 1000 euro per ton, hvilket også er rekord. Madolier betyder utrolig meget i visse lande. Foråret står for døren - og også i Ukraine, men når der mangler både udsæd, gødning og dieselolie tegner det til en katastrofe for en af verdens største korneksportører. Det samme gælder for infrastrukturen til transport af afgrøderne til udskibningshavnene. Der er mange lande der er afhængige af import af fødevarer og især i Afrika er problemet påtrængende. Lagrene er små og høsten tegner flere steder i verden ikke særlig lovende. Det kan forudses at der vil komme nye bølger af flygtningestrømme. Noget af det positive i denne ufattelige tragedie er at USA og Europa har stået sammen og hjulpet med både våben og nødhjælp til et fredeligt land der er blevet invaderet af Rusland med ufattelige lidelser til følge og enorme værdier der er destrueret. Hvordan situationen ender ved ingen.

Her i Danmark tegner afgrøderne godt efter vinteren. Det har været et tørt forår så forårsarbejdet har forløbet godt. Kvægsektoren nyder godt af gode priser til trods for at oksekøbet bliver udråbt som en klimasynder. Plantebaseret kød markedsføres i stigende grad, men på restauranternes menukort at der stadig oksekød i de vanlige udskæringer.

Der er mange andre ting der kunne skrives om. Fx stigende renter, gode priser på minkskind, PFAS- foreninger, kommunernes ukontrollerede spildevandsudledninger, sprøjteforbud i nærheden af vandværker og Naturnationalparker. Alt sammen ting der fylder i hverdagen for rigtig mange mennesker.

Vedrørende årsmødet i Sønderjyllandskredsen er der 67 tilmeldte til hele- eller dele af programmet. Tilmeldingsfristen er endnu ikke udløbet for deltagere der selv sørger for logi eller bor hjemme. Der venter deltagerne et alsidigt program med nogle interessante besøgssteder.

Til slut vil jeg opfordre jer til at forny medlemskabet af Dansk Slægtsgårdsforening og sige tak til dem der allerede har gentegnet sig.

Formand Gunhild Olesen Møller

Redaktion:

Ole G. Nielsen
 Bøgeparken 25 B, 4241 Vemmelv
 Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 473 udkommer omkring den 1. juli 2022.
 Deadline for indlæg 1. juni 2022.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk:

Jannerup Grafisk
 Vallensbækvej 61
 2625 Vallensbæk
 Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
 Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88.
 E-mail ingermariehwh@gmail.com

Fra hovedbestyrelsens møde

Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse var samlet den 23. marts på Fjelsted Skov Kro. Her bringes et uddrag af landsformanden, Gunhild Olesen Møllers referat fra mødet.

Der var indkommet afbud fra Jens Brogaard Jensen, Nordsjællandskredsen. Grundet opstået sygdom op til mødet var der også afbud fra Karen Andersen, Vestsjællandskredsen og Vibeke Binnerup, Århuskredsen. Alle øvrige deltog: Gunhild Olesen Møller, landsformand og Midtjysk Kreds. Niels Ole Volhøj næstformand og Vendsyssel Kreds. På vegne af Sjælland Syd deltog næstformand Torben Knudsen. Hans Jørgen Hansen fra Lolland/Falster Kreds. Peder Høite Hansen fra Fynskredsen. Paul Henrik Hansen fra Sønderjyllandskredsen, Harry Jensen fra Ringkøbingkredsen. Steffen Buch Juul fra Vejlekedsen. Mads P. Christensen fra Himmerlandskredsen. Desuden deltog redaktør Ole G. Nielsen og kasserer Connie Neumann.

Medlemsadministratør Inger Marie Wibholm har oplyst at der er kommet udmeldinger. Det er et sædvanligt mønster når der udsendes opkrævninger. Der er udsendt 90 breve med opkrævninger. Desuden skal der erfaringsmæssigt udsendes rykkerbreve. Dels til medlemmer der ikke har betalt ved modtagelsen af det første brev og dels til medlemmer der har skiftet e-mail uden at oplyse om det. Det er stadig alt for mange breve og det er op til kredsformændene at være behjælpelig med indsamlingen af e-mailadresser. Flere kredsformænd oplyste om dødsfald i medlemskredsen.

Medlemstallene

Medlemstallet i 2020 var 729 og i 2021 667. Landsformanden ridsede kort udfordringen op omkring årsmødet i Ringkøbing Kreds den 28.-30. maj 2021 på Bechs Hotel i Tarm. Hotellet var et godt valg med rimelige priser og fin service. Det blev et godt årsmøde med interessante besøgssteder. Der var Corona og et mødeforbud på 50. Dette mødeforbud var hævet fra 10 til 50 den 21. maj 2021. Tallet 50 måtte ikke under nogen omstændigheder overskrides. Eftersom selve generalforsamlingshandlingen havde flere tilmeldte end 50 + en venteliste, var det nødvendigt at gennemføre årsmødet uden selve generalforsamlingen. Den blev så gennemført den 6. september 2021 i Vingsted Centret ved Vejle. Bagefter var der et kort HB-møde.

Bladet

Redaktør Ole G. Nielsen informerede. Det kommende blad nr. 472 vil indeholde mere om årsmødet i Sønderjyllandskredsen. Redaktøren bestræber sig på at dække hele landet med artikler.

Regnskabet

Kass. Connie Neumann oplæste tallene. Årsregnskabet blev godkendt. Regnskabet er revideret med en blank påtegning.

I stedet for revisor Harly Nielsen der var blevet meget syg, blev Fyns Kredsen kontaktet v. formand Peder Høite Hansen. Bestyrelsesmedlem Gunnar Hansen fra Fynskredsen påtog sig herefter opgaven med revision sammen med den anden valgte revisor.

Gunnar Hansen deltog i mødet i Rebild og er tidligere forsikringsmand. Flere har mødt ham i Rebild. Gunnar Hansen vil godt stille op til revisorvalget på årsmødet. Der kan også være andre kandidater.

Kredsformand Karen Andersen har på foreningens vegne sendt en opmærksomhed til Harly Nielsen.

Regnskabet udviser et overskud på kr. 30.397,49 hvilket i høj grad skyldes færre aktiviteter i Coronaens skygge.

Budget

Besluttet som indstillet: Uændret kontingent kr. 300. Det udsendte budgetforslag blev godkendt.

Årsmødet 2022

Kasserer Connie Neumann har modtaget tilmelding fra 43 til årsmødet, dog er flere på vej. Der er i skrivende stund stadig ledige værelser på Kirkeskovgård.

Der er stadig mulighed for tilmelding uden overnatning. Hovedbestyrelsen blev opfordret til at tilmelde sig.

Gunhild har haft et meget konstruktivt og godt samarbejde med bestyrelsesmedlem i Sønderjyllandskredsen Anker Lund omkring den praktiske tilrettelæggelse af årsmødet.

Årsmødet i 2023

Vestsjællandskredsen. Indbyder med Kalundborgegnen som lokalitet. Årsmødet afholdes 2.-4. juni.

Årsmødet i 2024.

Vejle Kredsen v. Steffen Buch Juul er stadig i overvejelse. Brandbjerg Højskole kunne være et godt alternativ til Vingsted Centret.

Valg af formand

Hovedbestyrelsen indstiller Gunhild Olesen Møller til genvalg.

Fra kredsene

Kredsformændene oplyste om kommende arrangementer og hvoraf nogle har været i bladet Slægtsgården. De fleste kredse har gang i planlægningen.

Der blev taget en runde om foreningens fremtid. Medlemstallet falder og der kommer stort set ikke nye medlemmer. Årsmødedeltagelsen er for nedadgående. Årsmødet afgør som højeste myndighed foreningen fremtid.

Færre forbehold mere sammenhold

*Af Asger Christensen,
medlem af Europa-Parlamentet for Venstre.*

I år er det 50 år siden, at Danmark underskrev tiltrædelsestraktaten, der førte til det danske medlemskab af EU. Det betyder, at vores medlemskab fylder rundt og det er virkelig noget at fejre. For siden oprettelsen af den europæiske union har vi kunnet sikre fred og stabilitet i, et ellers tidligere meget krigshærget, Europa. Det er essensen af det europæiske samarbejde. Jeg håber, at den fredsproces vi har haft de første 50 år vil fortsætte de næste 50 år. Freden er ikke noget vi kan tage for givet, det ser vi et skræmmende eksempel på i Ukraine lige nu.

Samarbejdet på tværs af landegrænser er altafgørende, fordi vi gennem gensidig økonomisk afhængighed, frihandel og det indre marked sikrer stabilitet og fred i Europa. Set fra min stol er samarbejde nøgleordet, når vi snakker EU. Det gavner både økonomien og den enkelte borger, at vi gennem Schengen-samarbejdet sikrer et tæt europæisk samarbejde og den frie bevægelighed. At man kan rejse frit rundt i EU uden pas er en gave, vi skal værne om. Det skal man forsat kunne mange år endnu.

Særligt med klimaudfordringer er det europæiske samarbejde vigtigt. For det en global udfordring, der ikke kender landegrænser. Det kan, vi kun løse, hvis vi står sammen i et globalt fælleskab. Her kan vi i Danmark ikke stå alene. Det hjælper ikke noget, at vi går enegang. Vi skal have resten af flokken med. Moder jord kender ikke forskel på om CO₂ er udledt i Kenya eller Kolding. Vi skal i EU kunne give svaret på, hvordan vi løser problemerne.

Danmark spiller en central rolle i EU, når det handler om at finde nye, grønne, alternative løsninger. Vi skal især

med vores ekspertise inden for vind- og solenergi bidrage til at løse en del af klimaudfordringerne. I Danmark er vi gode på den grønne og digitale omstilling, og vi skal gøre vores for at hjælpe resten af Europa med i den positive udvikling.

Men der er stadig mange udfordringer i EU. Og de skal løses. Vi skal have de basale menneskerettigheder på plads. Særligt internt i EU er det vigtigt, at der er lige lov og ret for alle. Det gælder særligt grupper som LGBT og andre minoriteter. Det vi ser i Polen og Ungarn, hvor man eksempelvis laver LGBT fri zoner. Det bryder jeg mig ikke om. Det er et brud på de europæiske regelsæt og alt hvad vi står for i Danmark, hvor der skal være plads til alle. Det må simpelthen ikke ske. Det kan være med til at underminere EU indefra og noget vi skal undgå.

En af de største overraskelser for mig, som nyvalgt parlamentariker, er hvor stor indflydelse et enkelt medlem har i Europa-Parlamentet. De fordomme jeg ofte hører uden for EU-boblen, er, at man ingen indflydelse eller magt har henede. Det er heldigvis en fuldstændig forkert opfattelse. Selv kan jeg afkræfte den fordom, efter blandt andet at have sat aftryk på EU's landbrugsreform, klimalov og biodiversitetsstrategi.

Det var især mit fokus på en grønnere model for landbrugsstøtte, det lykkedes mig at få mit forslag igennem i Europa-Parlamentet, før det skulle forhandles med Ministerrådet og EU-Kommissionen. Det er et eksempel, som understreger den unikke mulighed, jeg som parlamentariker har på at sætte et solidt dansk aftryk på EU-lovgivning.

Som parlamentariker får jeg lov til at rejse landet tyndt for at besøge vores innovative og talentfulde virksomheder. Det er som politiker helt afgørende at have en forståelse for, hvad der foregår i det virkelig liv. Det får man kun ved at møde dem, som ved hvad de taler om nemlig borgerne og erhvervslivet. For mig, er det en nødvendig prioritering og en vigtig investering, der giver mig input til mit politiske arbejde i Europa-Parlamentet.

Vi sidder i Bruxelles og lovgiver for europæere og europæiske virksomheder, derfor skal vi inddrage dem. Det håber jeg, der vil fortsætte mange år endnu. Det er i hvert fald en af mine prioriteter. Særligt når dansk erhvervsliv er så fremme i skoene. Innovationskraften i dansk erhvervsliv fortjener en stor anerkendelse. Vi som danskere er på mange måder frontløbere, som viser vejen for mange andre af de andre medlemslande. Det skal vi forsat blive ved med at være også de næste 50 år.

Jeg håber forsat at hive europæisk lovgivning i en fornuftig, liberal retning. Det vil jeg kæmpe for de næste mange år i EU.

Enggården Hjemsted

ældre end 8 måneder også. Ydelsen pr. ko er 11.956 liter mælk pr. år. Det 901 kg værdistof (fedt + protein).

Markarbejde gør de en del selv af og maskinstation tager den anden del. De dyrker græs, majs, roer, hestebønner og hvede. To tredjedel af deres jord er marskjord.

Wilma og Marcel van den Hengel har fire børn. Tre piger på henholdsvis 24, 22 og 19 år. Den ældste studerer fysio i Århus, den mellemste studerer til dyrlæge i København og den yngste går i 3.g handelsskole. Sønnen på 16 år går i 9. klasse.

Familien har tradition for at engagere sig i samfundet. Sidst er Wilma van den Hengel blevet medlem af den lokale landboforenings bestyrelsen.

Fruen kaldes Wilma, men hendes navn er Wilhelmina Theodora Van Den Hengel, som tydeligt viser tilbage til herkomsten i Nederlandene.

Marsktårnet

I forbindelse med årsmødeudflugten kører vi gennem det flade marskland og passerer Marsktårnet, der blev indviet 9. oktober 2021. Der er 146 trin op, og hvis man når op på udsigtsplatformen står man 25 meter over marskhøjde og 36 meter over havets overflade.

I en alder af 23 og 24 år, flyttede Wilma og Marcel van den Hengel i 1993 fra Holland til Danmark og købte en gård med 35 ha jord og 60 køer. Løbende har de udvidet til det de har nu, 385 ha jord og 380 køer.

På gården har de 4 ukrainere ansat.

Deres mål er at producere så meget mælk som muligt - til så lave omkostninger som muligt. Derfor kommer halvdelen af deres køer udenfor om sommeren og alle kvier

Sten Kaalø

– poet, dramatiker, præst og salmedigter

Af Lise Flindt Damsgaard,
sognepræst Magleby-Ørslev-Holsteinborg Pastorat

Årsmødets udflugt om søndagen begynder med andagt i Bovlund kirke. Kirken blev bygget og indviet i 1896 for at huse Bovlund Frimenighed. Bovlund Frimenighed er en grundtvigsk frimenighed, der blev grundlagt i 1879. Efter 1864 kom landsbyen Bovlund under tysk herredømme. Det var forbudt at tale danske på offentlige steder herunder også kirken. På den baggrund voksede ønsket om en frimenighed, hvor man kunne holde gudstjenester på dansk, frem blandt området's beboere. I begyndelsen mødtes frimenighedens medlemmer til gudstjeneste i stuen på en gård tæt på, hvor Bovlund Kirke ligger i dag. Efterhånden talte frimenigheden så mange medlemmer, at det kneb med at være i stuen og ønsket om egen kirke trængte sig på. I 1896 fik menighedens tres medlemmer bygget den nuværende kirke i Bovlund. Desværre kunne de ikke holde gudstjenester og kirkelige handlinger på dansk i kirken. Det forbyd det tyske overherredømme.

Først efter fire års tovtækkeri, der endte med en sag ved højesteret i Berlin, fik frimenigheden deres ønske opfyldt, og endelig kunne der holdes gudstjenester og kirkelige handlinger på dansk.

Poeten

I 1992 ansatte frimenigheden Sten Kaalø som præst ved Bovlund Kirke. På det tidspunkt var Sten Kaalø en kendt digter, dramatiker og salmedigter. Sten Kaalø, der er født 12. august 1945 i Valby, debuterede i 1969 med digtsamlingen "Med hud og hår". Det var den karismatiske forlægger Otto Sigvaldi, kendt som Strøgets store hippie, der solgte Kaaløs digtsamling fra sin barnevogn på Strøget for en femmer. Det gjorde hurtigt den unge digter kendt, og DR gav ham plads i en af de bedre sendetider.

I interviewbogen "Himmelgrus, Portræt af ti moderne salmedigtere" (2007) giver Sten Kaalø selv følgende beskrivelse af sin første digtsamling: "Jamen, det er sådan en meget ungdommelig digtsamling, som hellere lægger lidt til end tager noget fra. Så der sker mange mærkvær-

Bovlund kirke

dige ting. Den er også fyldt med kritik af voksenverdenen og spørgsmål som: "Hvad sker der? Hvad gør I ved det? I taler og taler, men der sker ikke noget". Det er samfundskritik fra ende til anden. Det er både personligt, altså hvordan har folk det med hinanden i virkeligheden, om det hele bare er en hæk ud mod vejen, og alting er nydeligt og velfriseret. Sådan er den ungdommelige kritik, for der er ingen mellemveje i ungdommen, enten er den sort, eller også er den hvid". Jeg har ikke selv læst "Med hud og hår", men jeg gætter på, at den udover at være et typisk ungdomsværk også er et værk typisk for sin tid – ungdomsoprøret.

Dramatikeren

Den gode debut som poet bragte Sten Kaalø videre ud i det kunstneriske miljø. Han var både skuespiller og dramatiker på Studenterscenen i København, men med tiden fandt han sig fastlåst som skuespiller, så han helligede sig arbejdet som dramatiker. I 1970 bragte DR hans første egenhændige stykke: "Ikke et ord om Harald" med Jytte Abildstrøm, Gotha Andersen og Viggo Brodthagen i nogle af rollerne. Det blev til flere andre TV- og radiospil fra Sten Kaaløs hånd, og i 1979 modtog han Nordisk Radiopris og i 1981 Danske Dramatikeres Hæderspris. Det blev med tiden til mange andre priser og hædersbevisninger.

Ud af den verdslige poesi og dramatik voksede salmedigtningen fra Sten Kaaløs hånd. Han siger selv om sin salmedigtning: "Jeg skriver salmer fordi der er et behov for det. Det kommer af nødvendighed. Ligesom det kom af nødvendighed, at jeg overhovedet begyndte at skrive. Jeg ser mig ikke som den store fornyer, men jeg mener, at der må være andre toner, andre måder at gøre det på, end de gamle salmedigtere har gjort det." Kaaløs første samlesamling "Spurven" udkom i 1987.

Som salmedigter blev Sten Kaalø ofte inviteret ud til kirker og sognegårde for at fortælle om sine salmer. Når han nu alligevel var der, kunne han så ikke også prædike, blev han jævnligt spurgt om. Det gjorde han gerne. Som regel overmattede han hos den lokale præst og det blev til mange samtaler til langt ud på natten om teologi, tro og salmer. Flere gange blev han opfordret til at søge ind på teologistudiet. Det gjorde han, men forlod det hurtigt igen. De græske verber kunne ikke konkurrere med forfattervirksomhed, salmedigtning og foredrag. Han ville dog gerne være præst, så han sprang til da Bovlund Frimenighed i 1992 søgte ny præst. De grundtvigske frimenigheder har tradition for at ansætte præster uden teologisk embedseksamen. Sten Kaalø befinder sig i det hele taget godt i en menighedsstruktur, hvor friheden rækker langt ud over, hvad man finder i folkekirken, hvor vi i højere grad er underlagt kirkeministeriet. Sten Kaalø siger selv om friheden i en grundtvigsk frimenighed: "Selvom vores gudstjenester ikke er anderledes end gudstjenester i folkekirken, kan vi bestemme selv. Denne form for grundtvigsk frihed sætter vi højt, og skal vi have noget ordnet, gør vi det selv."

Du kom til vor runde jord

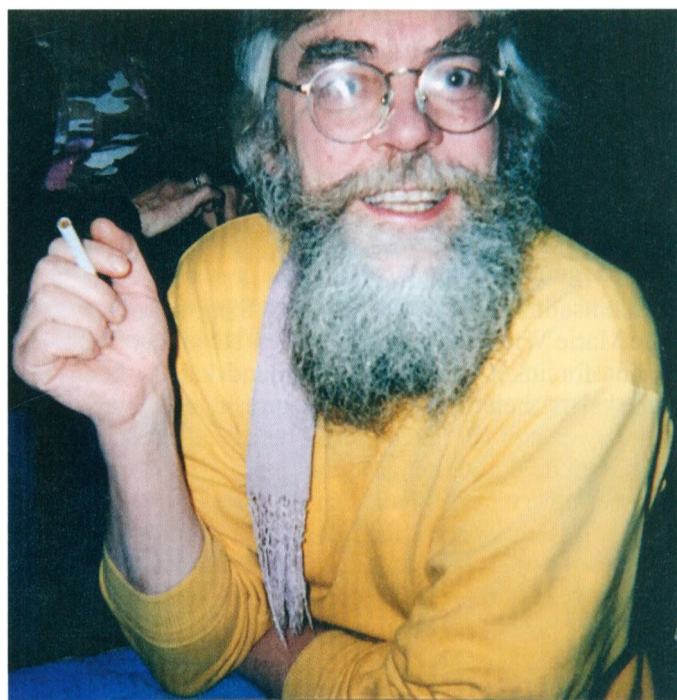
To af Sten Kaaløs salmer er med i den autoriserede salmebog fra 2003. Det er "Du kom til vor runde jord" nr. 70 i salmebogen og "I den nat af stumme skrig" nr. 239. Af dem er "Du kom til vor runde jord" klart den mest

kendte. Den kan bruges på mange tider af kirkeåret, fordi den beskriver Jesu liv på jorden fra fødsel til opstandelse. I strofe 1 refereres til julen med orden "Du kom til vor runde jord, barn, på bare fødder, midt i engles julekor, med Himlens frakkeskøder." Den pudsige vending Himlens frakkeskøder, har Sten Kaalø selv beskrevet således: "Det betyder bare, at Jesusbarnet, selvom det så ud som et almindeligt nyfødt barn, var iklædt i himlen." Salmen er også velegnet til fastelavnsgudstjenester, da der efter 1. tekstrække skal prædikes over Jesu egen dåb, som der netop refereres til i salmens strofe 2. Strofe 3 handler om langfredag og strofe 4 om påskedag, hvor døden overvindes – også den lille død, når vi synes, at livet er tomt og trist. Salmen slutter med ordene "Hver gang, at jeg syns jeg ku' helt la' vær' at være, står du her med livets nu, Jesus, du min Herre!" Hver strofe slutter med ordene "Jesus, du min Herre!" Da salmen udkom, fik Kaalø at vide fra flere sider, at den næppe ville slå an blandt unge mennesker, da de ikke ville synge med på "Jesus, du min Herre!". Men børn og unge elsker denne salme ikke kun pga. Kaaløs letforståelige ord, men også pga. Hans Dammeyers muntre melodi, der gør, at man næsten ikke kan lade være med at synge med. Salmen er et bestillingsværk fra Silkeborg Højskole, der bad Sten Kaalø om at skrive en salme med udgangspunkt i trosbekendelsens afsnit om, at "vi tror på Jesus Kristus".

I den nat af stumme skrig

Den anden Kaalø salme i salmebogen "I den nat af stumme skrig" nr. 239 er ikke nær så kendt. Højest sandsynligt fordi den er skrevet til at blive sunget påskelørdag, hvor kun ganske få kirker holder gudstjeneste. I denne salme beskrives det limbo verden og menneskeheden befandt sig i fra Jesu død langfredag til hans opstandelse påskemorgen. I den korte tid, hvor Gud er død, er vi overladt til os selv. Skabelsens skønhed og godhed er fordrejet. Tomhed og fortabthed hersker. Ja, sådan ville vort liv se ud, hvis ikke opstandelsen kastede lys over tilværelsen og

Steen Kaalø. Foto: Wikipedia

gav os håb om et nyt liv og nye muligheder, selv når alt håb synes ude.

Gå i mørket med lyset

I 2016 udkom salmebogstillægget 100 salmer. Her har Sten Kaalø fire salmer med: "Gå i mørket med lyset" nr. 862, "Se ud og se Guds under" nr. 865, "Vi synger for dig, Herre Gud, Helligånd" nr. 872 og "Du tar mig som jeg er" nr. 874.

"Gå i mørket med lyset" skrev Sten Kaalø i forbindelse med de pilgrimsvandringer, der finder se i Bovlund. Den er særdeles velegnet til pilgrimsvandringer, da Erling Lindgren har skrevet en melodi dertil, der er så enkel at den kan synges uden instrumental ledsagelse. Denne enkelhed er også i teksten. Små korte sætninger med gå som det centrale ord. Første og sidste strofe slutter med ordet kom. Salmen lægger op til, at vi ikke bare skal gå væk fra noget. Der er et mål for vores vandring. Vi skal gå mod Guds rige.

Se ud og se Guds under

"Se ud og se Guds under" udtrykker en glæde og en undring over skaberværket. Den læner sig op ad gamle kendte salmer som "Op al den ting" og "Nu blomstertiden kommer". Det er derfor meget passende, at den kan synges på melodierne til "Nu blomstertiden kommer."

Vi synger for dig, Herre Gud, Helligånd

"Vi synger for dig, Herre Gud, Helligånd" er skrevet til Trinitatissøndag, 1. tekstrække, hvor den gammeltestamentlige læsning er fra 4. mosebog, hvor der beskrives, hvordan israelitterne under deres ørkenvandring bliver angrebet af slanger, men Moses fremstiller på Guds anvisning en kobberslanger, der sættes på en stage. Alle, der ser mod slangen på stagen, vil ikke dø af de slangebids, de har fået. Efter Kristus er opstået, kan vi se mod korset som

et værn mod livets slangebids. Denne salme er en gudstjenesalme, hvor Kaalø refererer både til dåb og nadver. Men han får i strofe 2 nedtonet dåbens betydning, da han skriver "O, Herre, fra moders liv var jeg dog din." Jeg er ikke helt sikker på, at Grundtvig og andre store teologer, der har formet dansk trosliv, ville billige, at dåben på den måde gøres ligegyldig. Hvis vi allerede fra undfangelsen er et Guds barn, hvad skal vi så med dåben?

Du tar mig, som jeg er

Om salmen "Du tar mig, som jeg er" skriver Morten Skovsted, så smukt i "100 kommentarer til salmebogstillægget 100 salmer": "Vi mennesker kan finde på at sige til hinanden: "Du må ta' mig, som jeg er." Vi siger det som regel, når vi er pressede og godt ved, at vi ikke står helt godt". Jeg forbinder mere ordene "Du må ta' mig, som jeg er" med en bodegagæster, der har en overdreven stor selvtillid, og mener, at andre bare må finde sig i hvad som helst fra vedkommendes side. Kaalø vender udsagnet 180 grader og skriver: "Du tar mig, som jeg er" En meget enkel og fin måde at beskrive Guds overstrømmende nåde på. Gud tager imod alle syndere, hvad enten vi udmærket er klar over, at vi ikke slår til, eller det ikke helt er gået op for os, at vi gør livet surt for andre.

Kilder:

"Himmelgrus, Portræt af ti moderne salmedigtere" af Bo Nygaard Larsen, Alfa 2007

"100 kommentarer til salmebogstillægget 100 salmer" af Kirsten Nielsen, Morten Skovsted og Mads Djernes, Syng Nyt 2016

"100 salmer" Eksistensen 2016

Den danske Salmebog, Det kgl. Vajsenhus' Forlag 2003

Forsinket til lykke til Inger Marie Wibholm

Medlemsadministratør for Dansk Slægtsgårdsforening Inge Marie Wibholm fyldte 80 år den 16. januar 2022. Det er lidt forsinket kommet til formandskabets kendskab. Der skal på hele bestyrelsens vegne lyde et hjertelig til lykke og en stor tak for indsatsen med medlemskartoteket. Du har en del kontakter med medlemmerne når de skifter adresser og ændrer e-mail. Det er arbejdskrævende, men som du også har nævnt får I tit en god samtale.

Det er efterhånden nogle år siden du overtog opgaven og jeg var meget glad da du kontaktede mig og tilbud at være frivillig i foreningen. For uden de frivilliges indsats går det ikke.

Du og din mand Ole Wibholm bor nu i Maribo. I har tidligere drevet Bennitse Gods, der er en gammel hovedgård i Hillested Sogn og nævnt første gang i år 1446. I har den glæde at det nu er jeres søn der driver Bennitse, så I har stadig tilknytningen til jeres gamle hjem. I har yderlig to andre sønner der også driver større landbrug i området. Hjertelig Tillykke og de bedste ønsker for fremtiden

Fmd. Gunhild Olesen Møller

Bennetgård

Årsmødeudflugten slutter på Bennetgård, der i tiden under Preussen var et markant samlingssted for de dansksindede. Siden 1936 har Bennetgård været rekreationshjem for ældre sydslesvigere.

Lige syd for Kongeåen ligger Bennetgaard, som den har gjort det lige siden år 1690. Jutta Kloppenborg Skrumsager forærede i 1936 slægtsgården Bennetgaard til brug som rekreationshjem for danske sydslesvigere. Derved har stedet fået en helt unik historie. Lidt herom:

Efter 1½ års ophold på Rødding Højskole fik Jørgen Nielsen Hansen Skrumsager, søn af N.H. Jørgensen, besidder af den tidligere Skrumsager hovedgård i Sønder Bork Sogn ved Hemmet, en forvalterplads på Bejstrupgård i Københoved hos storbonden H. D. Kloppenborg. Jørgen Skrumsager forelskede sig i og forlovede sig med datteren Ane Marie. Det passede absolut ikke Kloppenborg, som ikke mente, at Jørgen var en acceptabel svigersøn. Skrumsager måtte forlade sin plads og blev bestyrer på Toftlundgård, hos Ane Maries svoger. Det lykkedes dog også Kloppenborg at få sin svigersøn væk herfra. Jørgen N. H. Skrumsager købte herefter Bennetgaard, nabogård til Bejstrupgård, og giftede sig, mod sin svigerfars vilje, med Ane Marie Kloppenborg i 1866. H. D. Kloppenborg accepterede fortsat ikke forholdet, han gjorde sin datter arveløs, men gjorde dog senere sit barnebarn Hans Diderik Kloppenborg-Skrumsager, der var opkaldt efter ham, til arvtager af Bejstrupgård.

Under fremmedherredømmet 1864-1920, gjorde Jørgen og Ane Marie Skrumsager en stor indsats for at bevare dansk sprog og kultur på egnen. De byggede en af deres kampestens lader om til en smuk almuesal uden vinduer ud mod gaden, så de præjssiske gendarmer, der patruljerede i omegnen, ikke kunne se hvad der foregik derinde. Her blev nu holdt alle de møder, foredrag og sangaftner på dansk, som var blevet forbudte. Desuden blev der holdt kirkeandagter, skoletimer på dansk og udlån af danske bøger i salen. Jørgen Skrumsager nåede at opleve genforeningen i 1920, før han døde nogle måneder senere.

Ane Marie og Jørgen N. H. Skrumsagers datter, Jutta Kloppenborg Skrumsager (1873 – 1950), arvede fødehjemmet Bennetgaard efter Skrumsagers død i 1921. Jutta solgte jorden fra i 1925. Som ung var Jutta elev på Askov Højskole, hvorefter hun rejste til København for at uddanne sig. Her blev hun gift med bogtrykker Anders Madsen. Jutta Kloppenborg Skrumsager indledte i 1918 en omfattende foredragsvirksomhed for afstemningen og genforeningen med Danmark, som Sønderjylland så længe havde ventet på.

Efter 1920 var der udpræget social nød i det krigshærgede Tyskland. Der var derfor i høj grad brug for sammenhold, hvis de ikke skulle føle sig tvunget til at opgive deres nationale identitetsfølelse. Det var på dette område, Jutta

Kloppenborg Skrumsager ydede sin hovedindsats som én af de fremmeste forkæmpere for danskheden syd for den nye grænse. Hun ønskede de bedst mulige rammer for det åndelige liv og samlede penge ind og oprettede Slesvighus i Sydslesvig i 1923, - hendes største og mest betydningsfulde bedrift. Huset blev et dansk-kulturelt centrum og et fristed for landsdelens danske mindretal. Men Jutta Skrumsager fik ikke udelt opbakning til sit kulturhus, idet nogle nord for grænsen frygtede, at Slesvighus skulle blive en anstødssten for tyskerne, en provokation, som kunne vække til fornyet national kamp i hele regionen.

Ikke blot syd for grænsen havde hun sit hjerte. Tanken om at forære sit hjem til rekreationsophold for dansksindede sydslesvigere spirede, hun ville gerne, de kunne bevare deres forhold til Danmark og dansk kultur, opleve bedre sociale forhold og få mere sul på kroppen. Sammen med en kreds af kvinder, der blev en bestyrelse for Bennetgaard, blev det en realitet i 1936, og "Hvilehjemmet Bennetgaards" historie begyndte.

Rekreationshjemmet blev oprettet som en selvejende institution, som hvilede på indsamlede midler, samt fik en vis støtte af Grænseforeningen og af Danske Kvinders Slesvigske Forening.

Jutta Kloppenborg Skrumsager havde gennem hele sit voksenliv sin faste adresse i København; men om sommeren boede hun selv på Bennetgaard, der i det daglige blev ledet af en bestyrer og to medhjælpere. Ved indvielsen som rekreationshjem i 1936, modtog Jutta Kloppenborg Skrumsager Den Kgl. Belønningsmedaille i guld.

Bennetgaard fungerer og lever stadig i bedste velgående i Jutta Kloppenborg Skrumsagers ånd midt i den sønderjyske by Københoved. Hvert år kommer ca. 130 ældre fra det danske mindretal i Sydslesvig på et 14-dages ophold. Opholdet finansieres for størstedelen ved frivillige gaver fra fonde og legater, foreninger, grænseforeninger i hele Danmark, kirker og enkeltpersoner. Gæsterne betaler dog også en del af opholdet selv.

Petersgaard ved Kalvehave

Af Vagn Boberg Nielsen, Vordingborg.

Hovedgården opstod i 1774, da Peter Johansen købte det som Gods nr. 12. Vordingborg Ryttergods blev delt i 12 godser, som blev solgt på auktion. Den hed først Kallehavegaard. Peter Johansen opkaldte den efter sig selv, og kaldte den Petersgaard. Der blev nedlagt 10 gårde for at skaffe jord nok til hovedgården.

Der var i 1710 en oberstløjtnant Hane, der havde en gård ved navn Kallehavegaard; men om den havde relation til Petersgaard vides ikke. I 1710 var det Prins Jørgens Gods, der var det administrative center for Sydsjælland, Vordingborg Amt. Oberstløjtnant Hane var en del af Rytterregimentet, der var i Sydsjælland på det tidspunkt. Regimentschefen hed oberst Numsen. Han residerede på Saltø og havde sin hovedstyrke i Næstved.

I 1715-19 etablerede Frederik den Fjerde Vordingborg Rytterregiment med Vordingborg Slot som centrum. Det var en stor administrativ enhed med kongen som godsejer; men med Rytteriet som det væsentligste. I perioden op til 1774 manglede kongen penge, hvorfor han solgte sit gods delt i 12 godser på auktion.

Peter Johansen

Peter Johansen var født i Stavreby i Jungshoved sogn som søn af en fattig indvandrerbonde fra Polen Johan Klabovsky. Han stak af fra stavnsbåndet og købte i 1749 frihedsbrev for 50 rigsdaler. Han var blevet en af Københavns store handelsmænd og skibsredere. Han havde faret verden viden om. Nu slog han sig ned som godsejer og værftsejer.

Peter Johansen byggede sin herregård på det nuværende sted med udsigt over Ulfsund 1776-80. Hovedbygningen blev opført af røde sten (senere malet hvid). Der opførtes en avlsgård af 3 lange stråtede længer omsluttende en rummelig gårdsplads. Han oprettede skibsværftet mellem Langebæk og Stensby skove. Der var 80 ansatte på værftet; men det kneb med at få de uddannede skibsbyggere til at flytte fra København til Kalvehave. Det var også svært for Peter Johansen at få varer og materialer frem til tiden på grund af tidens bureaukrati. Så der blev ikke bygget så mange skibe på værftet.

Han plantede flådeskov på indtaget agerjord.

Under kronen

Peter Johansen døde i 1798 og kronen tilbagekøbte Petersgaard. I 1801 var der 73 bønder og 117 husmænd, der forrettede hoveri til godset. I 1799 var der kommet nye regler med begrænsning af hoveriet. Nu kunne de i korn- og høhøsten højst blive kaldt på hoveri 3 dage om ugen, og højst 5 dage om ugen i øvrigt.

De 117 husmænd havde 996 hovdage årligt. Så kunne de i øvrigt være daglejere dels for godset og dels for bønderne. 2 hoveridage skulle bruges til at bære 16 tønder korn op på loftet pr. dag. Hver bonde skulle foretage 12 kornrejser

til Vordingborg, Præstø eller Kallehave. I læs korn omfattede 3 tønder hvede eller 4 tønder havre.

Bønderne havde i 1801 mange frugttræer i haver, marker og skove. Det sammen med udnyttelsen af Hasselskoven, som bønderne altid havde haft som et privilegium, gjorde at de havde en god økonomi. Hasselkæppene blev solgt til stager til stråtagene og til tøndebånd.

Da kronen havde overtaget Petersgaard, gik den i gang med planerne om bøndergårdenes salg til brugerne. Det resulterede i at 60 gårde blev solgt til selveje i 1805, og i 1807 blev Hovedgården solgt til Jacob Benzon Resch.

Petersværft

Kronen beholdt skoven og Petersværft med skibsværft, hvor man var begyndt at bygge mindre kanonbåde og kanonjoller. Der havde været mange beskæftiget på Peter Johansens skibsværft. Der var 80 til rådighed, da værftet startede. Der var 21 familier tilbage, da værftet stoppede. Der var 7 boliger tilbage i 1801. Nu begyndte man at bygge nye boliger bl. a. til officeren, der skulle lede projektet. Dette hus, der blev kaldt officershuset, står der endnu. Det er endda udvidet siden. Kanonbådene var svære at få bygget på grund af materiale-mangel, som skyldtes en lang isvinter. Men de var med til at gøre en forskel ikke mindst i farvandene omkring Storstrømmen, især da englænderne var sejlet bort med den danske flåde. Det blev da også nødvendigt at plante mere flådeskov. Men det tager sin tid med sådan en egeskov med at få den op i store træer til skibstømmer. For en halv snes år siden meddelte skovrideren Forsvarsministeriet, at nu var træerne klar til skibstømmeret. Det var imidlertid ikke aktuelt mere, da flådefartøjerne ikke var af egetræ mere.

I 1814 led skibsværftet igen en krank skæbne og blev nedlagt, da flådeledelsen ikke havde været i stand til at drive værftet. Danmark var året før gået statsbankerot, og det havde i det hele taget været svært at skaffe penge til lønninger. Der blev plantet skov på det areal, hvor værftet havde ligget.

Gården

I 1810 havde Peter Johansens barnebarn kaptajnløjtnant Christian Wulff overtaget Petersgaard men uden skovene, da de stadig var statsskove. Han var søn af søhelten Fr. C. Wulff. Der blev opført en ny ladegård og anlagt teglværk; men Christian Wulff fortsatte også sin militære karriere, og senere blev han medlem af stænderforsamlingen, datidens parlament.

Terkel Johansen, der var søn af Peter Johansen købte i 1805 gården Matrikel nr. 18 i Kalvehave. Han havde allerede haft den i fæste af faderen før dennes død. Da han døde i 1824, overtog sønnen Peter Johansen den. Han var brændevinsbrænder i Køge. Den er senere blevet udstykket til nogle parcelliststeder.

Wulff solgte i 1837 Petersgaard til cand.jur. Michael Fabritius Tegnagel. Kostald og mejeri var i 1834 og i 1840 forpagtet ud til Joseph Hincheley, der havde lært

Petersgård. Hovedbygningen er opført i 1770-ernes slutning.

mejeridrift i Holsten og Schweitz. Tengenagel opførte huse og istandsatte andre, og gjorde i det hele taget meget for husmændene. Han blev formand for det nyoprettede sogneforstanderskab (det senere sogneråd). Men han døde i 1849 og enken Nanna Bilsted fortsatte med svogeren Hans Fabritius Tengenagel som forpagter.

Nanna Bilsted giftede sig med H. Feddersen i 1855. Han havde været guvernør på De Vestindiske Øer. Han var blevet enkemand og havde 4 børn. Han havde også været borgmester i Slesvig. I 1850 havde han afsluttet forhandlingerne i London om optagelsen af det store statslån, der blev optaget til at dække 48-50-krigens omkostninger. Det blev på meget gunstige vilkår.

Feddersen blev nu ejer. Han udvidede samme år i 1855 hovedbygningen med sidefløjen Lille Petersgaard. Han døde imidlertid allerede i 1863. Nanna Bilsted var atter enke og ejer.

I 1866 solgte hun Petersgaard til Peter Brønnum Scavenius, Gjorslev, der var opvokset i et meget rigt hjem. Han forøgede rigdommen fra år til år. Fra faderen havde han arvet Gjorslev, Erikstrup og Søholm. Han købte Klintholm af broderen. Derefter købte han Petersgaard for at have et hvilepunkt mellem Gjorslev og Klintholm. Han sad i amtsrådet, var repræsentant i Nationalbanken og var medstifter af Privatbanken.

Som kongevalgt medlem af den grundlovgivende forsamling i 1848, bekæmpede han grundlovens vedtagelse, da ånden i den var antimonarkistisk og gjorde kongen til en pyntedukke under ministrene. I 1868 overtog sønnen Peder B. Scavenius den; men han solgte den allerede i 1870 til etatsråd O. B. Suhr, der 2 år tidligere havde købt skovene af staten, og nu havde samlet godset igen.

Familien Suhr og Iuel

Med baggrund i handelshuset I.P. Suhr, som han drev med stor dygtighed, gjorde han også meget for Petersgaard. Hovedbygning og avlsbygninger blev restaureret. Der blev drænet og inddæmmet og anlagt veje m.m. i skovene. Der blev udskibet æbler og pærer, bl.a. Petersgaard-gråsteneren, fra Kallehave havn til København og Skåne med pæreskuder.

Han forærede i 1871 kobbergåsen til Gåsetårnet i stedet for den stjalne guldgås. Derudover gav han 500 rigsdaler til en syge- og hjælpekasse i Kallehave sogn. Etatsråden

blev begravet fra Frue Kirke i overværelse af kongen og kronprinsen.

Datteren Caroline Charlotte og svigersønnen Jørgen P. Bech overtog Petersgaard, mens de 4 andre døtre overtog skovdistriktet; men i 1886 overtog den ene af disse Ida Marie Suhr både gård og skove alene. Hun gjorde meget for godsets medarbejdere og sognets beboere. Hun opførte 20 nybygninger. De fleste blev tegnet af Viggo Dahl.

Da avlsgården brændte i 1907, blev den flyttet til sin nuværende placering. I 1938 døde Ida Marie Suhr 84 år gammel, og hendes søsterdattersøn Iens Iuel, der var bestyrer på Krabbesholm som moderen ejede, overtog godset ved testamente. Testamentet gav ham 14 dages betænkningstid til indflytning og det hele.

Han renoverede hovedbygning og sidefløj, og opførte avlsgården efter branden i 1947 med Uldall Echmann som arkitekt. Iens Iuel var medlem af Det Classenske Fideicommis og Den Suhrske Stiftelse.

Sønnen Knud Rudolf Iuel overtog Petersgaard i 1957 og Rødsbjerggaard i 1963 af sin farbror. Han startede produktionen af juletræer og pyntegrønt og plantede remisser for vildtet.

I 1972 var det igen en søn, der tog over. Denne gang Peter Iuel. Han har genskabt indkørslen mod øst, bygget halm-lade og halmfyr. Hovedbygningen, haveanlæg og flere huse er renoveret. Lindealleen blev etableret i år 2000. Der er 42 lejeboliger.

Del af Ellebrudgaarden er købt til. Der hører 1050 ha skov og 376 ha agerjord til. Peter Iuel har været formand for Planteavlsudvalget for Storstrøms Amt og tillige 2000-06 formand for Planteavlsudvalget for østlige Øer. Samtidig var han medlem af landsudvalget for planteavl. I 2004 blev han udnævnt til Kammerherre.

Peter Iuel døde i 2016 og godset blev overtaget af datteren Anne Sophie Iuel.

Ejerne af Petersgaard

Peter Johansen 1774 - 1799

Kronen 1800-1807 -

Jacob Benzon Resch 1807-1810

Christian Wulff 1810-1837

Michael Fabritius Tengenagel 1837 - 1849

Nanna Bilsted 1849 - 1866

H. D. F. Feddersen 1855 -1863

Peder Brønnum Scavenius 1866-1870

O.B. Suhr 1870-1875

Jørgen Peter Bech (gift m. Charlotte Suhr) 1876-1886

Ida Marie Suhr 1886-1938

Iens Iuel (Krabbesholm) 1938-1957

Knud R. Iuel 1957-1972

Peter Iuel 1972- 2016

Anne Sophie Iuel 2016 -

Historien er skrevet med Holger Munks notater, Historisk Samfund for Præstø amt.

Hans Jørgen Hansen og tulipanerne

Hans Jørgen Hansen i Nysted har overladt slægtgården "Bregnholt" til datteren og svigersønnen, der er femte generation på Bregnholt, men han er stadig en aktiv tulipanavl. Han er også formand for Slægtsgårdskredsen på Lolland-Falster.

Gennem næsten et halvt århundrede har Hans Jørgen Hansen dyrket tulipaner, og han er stadig en pioner i den danske tulipanavl. Hans Jørgen Hansen fortæller, at det startede med tulipanløg for sjov i 1973 ved siden af sukkerroer, korn, spiseløg, hvidkål og jordbær.

Det blev til tulipaner på åben mark og i drivhuse, nu er det kun i drivhusene, der er produktion, og løgene købes nu i Holland.

Hans Jørgen Hansen fortæller, at det er datteren – Henriette – der står for produktionen, så Bodil og Hans Jørgen er medhjælpere.

Vil man opleve Hans Jørgen Hansens tulipaner kan man tage en tur til parken på Gaunø, hvor der er en udstilling af tulipaner fra Hans Jørgen Hansens "Bregnholt-blomster".

Bodil og Hans Jørgen Hansen er tulipanavlere på meget højt niveau.

150-års jubilæum

Den 20. april var det 150 år siden De danske Sukkerfabrikker blev stiftet. Det har ikke vakt så megen opmærksomhed, som for 50 år siden. 100-årsjubilæet i 1972 blev fejret i Bellacenteret, hvor 3.000 medarbejdere festede.

De 14.000 roedyrkere fik sammen med medarbejderne en (sukker)ske i sterlingsølv formgivet af billedhuggeren Henning Kobbelt og fremstillet af Georg Jensens sølvsmedje. Det var en jubilæumsgave med tak for godt samarbejde.

Klimatilpasningen i Skodborg

Vejen kommune kalder det klimatilpasning, men det er reelt et afvandingsprojekt i Skodborg, som vi skal høre om på årsmødeudflugten, når Christian Schmidt Lund, Skatkjær fortæller, da projektet er indrettet på hans arealer.

Om projektet oplyser naturgeograf i Vejen kommune Ebbe Evendorf Høy: Skodborg by har, trods store udgifter til at separatkloakere hele byen, flere gange oplevet oversvømmelser på de lavtliggende arealer i den centrale del af byen ved kirken. Disse arealer afvander til en rørlagt strækning af Skaftkær Bæk, som i perioder ikke har tilstrækkelig kapacitet til at lede de tilstrømmende vandmængder videre til de nedstrøms recipienter. Oversvømmelserne optræder typisk i situationer, hvor der har været langvarige og/eller koblede regnhændelser, hvor der strømmer store vandmængder fra oplandet til Skaftkær Bæk. Den rørlagte del af bækken løber igennem Skodborg by i villahaver og under større befæstede arealer, hvilket gør det vanskeligt at udvide rørledningens kapacitet. Vejen Kommune har derfor i 2017 fået undersøgt mulighederne for at tilbageholde vandet i oplandet i perioder med langvarig regn, så de gentagne oversvømmelser kan minimeres og i bedste fald undgås fremover. Hele projektet er ved at være afsluttet, og det kraftige regnskyl den 21. februar 2022 viste sin virkning, at vandet trak væk uden at give problemer ned i byen.

Situationen 22. februar 2022. Øverst i billedet ses Skodborg og gården Skatkjær. Efter det voldsomme regnskyl den 21. februar blev vandet ledet væk ad de retablerede vandløb og byen undgik oversvømmelser.

Nekrolog

Den 5. februar 2022 døde Esben Tue Christensen, tidligere Englerupgård ved Ringsted. Foruden driften af Englerupgårds omfattende landbrug, havde Tue Christensen forpagtningen af Mørup Hovedgård.

Englerupgård var et søgt uddannelsessted for landvæsenselever.

Tue Christensen var meget aktiv i Sorø Amts landøkonomiske Selskab. Han var en tid medlem af Ringsted byråd og Vestsjællands Amtsråd. I mange år var Tue Christensen medlem af bestyrelsen for Dansk Slægtsgårdsforenings kreds Sjælland Syd, hvor han var kredsens kasserer. Hans store netværk gjorde ham til en værdsat arrangør af kredsens arrangementer.

Esben Tue Christensen og hustruen Tove var i mange år trofaste deltagere i Dansk Slægtsgårdsforenings årsmøder.

Hans Ove Esben Tue Christensen blev 89 år.

Nye

MEDLEMMER

Gårdejer Peter Sveistrup
Blæsingevej 28
4200 Slagelse

Marianne Gebhard,
Rundinsvej 10,
3200 Helsinge

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2. Se i øvrigt foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Himmerlandskredsen afholdt generalforsamling den 4. april på St Binderup Kro. Vi indledte aftenen med at nyde 3 stykker velbelagt smørrebrød med øl og vand til. Bagefter fortalte tidl. borgmester og folketingsmedlem Knud Kristensen (K) om hans liv, det startede i et mindre husmandshjem og drømmen var at blive landmand, men et ophold i erhvervspraktik hos en murer-mester, dengang der var vinter i Danmark, det bestod i at køre 14 km på knallert i ca. 15 gr. frost og så mure vægge i ca. 5-6 gr. frost midt på dagen. Så var livet lagt til en lang og stadig aktiv karriere som murer-mester.

I mange år var han aktiv i politik på mange områder, han fortalte åbent og ærligt om de sjove og mindre sjove oplevelser ved at være i politik.

Han fortalte levende i en time, og tiden fløj afsted. Bagefter kunne vi nyde kaffe/te og kransekage, mens vi snakkede om hans oplevelser i livet.

Så var det tid til generalforsamlingen. Den forløb roligt, med genvalg til alle vigtige poster.

Kredsen indbyder til besøg mandag den 13. juni kl. 18.00 på Nørlund A/S, Conradsmunde 23, 9610 Nørager, hvor vi skal se savværket, der ejes af Nørlundforden, som ejer Nørlund Slot og driver 2100 ha skov samt landbrug på Torstedlund.

Vi får en rundvisning på savværket, der forarbejder ca. 30% af den samlede mængde nåletræ i Danmark, der saves både Rødgran, Sitka og Ædelgran.

Savværket er et af Europas mest moderne savværksanlæg, som er automatiseret, det sikrer at hver enkelt træstamme udnyttes optimalt.

Rundvisningen tager ca. 2 timer.

Bagefter tager vi til Restaurant Røverstuen, Rebildvej 17 C, 9520 Skørping, hvor vi skal nyde kaffe/te ad libitum med en ½ hjemmebagt bolle med smør, kringler og lagkage.

Prisen for denne interessante aften er 120,00 kr. pr. person.

Der er tilmelding senest torsdag den 9. juni på mailadr. mathy@postkasse.net eller ring/SMS på 21555950.

Mads P. Christensen

Lolland-Falsterkredsen

På grund af Corona blev årsmødet aflyst i 2021, så da Corona ikke længere er en samfundskritik sygdom kunne vi holde årsmødet den 2. marts 2022 på Højskolen Marielyst og jeg håber, at vi kommer tilbage til normale tilstande.

Forstanderen Christian Schou fortalte om, at Marielyst er en gammel digegård, som blev ødelagt af stormfloden i 1872. Bønderne var meget ramt i mange år efter. Genopbygningen af de ødelagte gårde var dyrt og konkurer fulgte, og det gik ud over Marielyst, som gårdejer Hans Jørgensen havde opkaldt efter sin kone Marie. Hun var fremsynet, og allerede i 1897 plantede hun gården til med henblik på at lave et sommerpensionat. Hun døde og oplevede ikke drømmen.

Hjemmesiden findes ved at skrive: Dansk Slægtsgårdsforening og derefter gå ind under: mødekalendar.

Er man ikke på nettet, så ring til kredsformanden, hvis navn og telefonnummer står på side 2.

Marielyst gik på tvangsauktion i 1906 og blev opkøbt af et konsortium med den fremsynede overretssagfører Frederik Graae i spidsen. Han indrettede Marielyst Østersøbad. Hans tanke var at lave et sydligt modstykke til Skagen. Han byggede de første sommerhuse. Først kom det Københavnske borgerskab og badegæster, så fulgte de lokale. I 1942 var der omkring 600 sommerhuse.

Marielyst var badehotel i ca. 70 år, inden det i 1971 blev senior højskole. Der er 60 værelser med plads til 84 kursister. Der er forskellige kurser med såvel kulturelt og fagligt indhold hele året rundt.

Ud af katastrofen kom der, på grund af nogle fremsynede folk, noget godt. Marielyst som et stort turistområde. Der i dag tæller mere end 6000 sommerhuse. Med hoteller og campingpladser, spisesteder, cafeer og forretninger.

Årsmødet forløb godt, og på valg til bestyrelsen var Ove Brandt Jensen, Bent Foged og Hans Jørgen Hansen, som alle blev genvalgt.

Kassebeholdningen er på 3460 kr.

Vi er nu 70 medlemmer på Lolland – Falster, et lille fald som der også er på landsplan.

Der var 30 deltagere til årsmødet.

Kredsen indbyder til besøg på Herlufsholm og Gaunø den 6. maj. Det er en "kør selv tur", hvor vi mødes kl. 10.30 ved Herlufsholm. Parkeringsplads ved Herlufsholm Kirkegård, Herlufsholmsallé 169, 4700 Næstved. Efter rundvisningen fortsætter vi til Gaunø, hvor vi kl. 13 nyder frokosten i café Tuli-panen, Gaunøvej 2, 4700 Næstved. Derefter guidet omvisning i parken og slottet.

Pris pr. deltager inkl. entre omvisning og frokost: kr. 325.

Tilmelding inden 29. april til Ove Brandt Jensen 40 63 20 87 / ove@brandtjensen.dk eller Hans Jørgen Hansen 23 41 98 16 / bregnholt@hotmail.dk.

Betaling overføres til Ove Brandt Jensen på Nordea konto 2485-6299 969 949.

Hans Jørgen Hansen

Midtjysk Kreds

Besøget den 6. april hos Bredsgaard i Kjellerup blev fra fabrik-kens side aflyst grundet sygdom. I løbet af den 5. april fik Jens Skytte den trælse besked og så måtte de tilmeldte snarest muligt kontaktes, hvilket også lykkedes.

Torsdag den 5. maj 2022 kl. 18.30 er Midtjysk Kreds inviteret på besøg på slægtsgården Karlslyst. Hobro Landevej 94. 8830 i Tjele. Medlem Bo Wiech-Hansen har inviteret i anledning af at slægten har 100-års jubilæum på gården. Nuværende ejer er sønnen Allan Richard Wiech-Hansen. Læs mere om besøget i Slægtsgården nr. 471.

Der er tilmelding senest den 30. april på e-mail gunhildom@gmail.com

I skal selv medbringe kaffe og brød. Der er stole så vi kan sidde ned.

Der indkaldes hermed til generalforsamling mandag den 1. august 2022 kl. 18.30 i Midtjysk Kreds.

Generalforsamlingen finder sted på slægtsgården hos Jens Gudike Fly. Holmhuse 22. Otting per Spøttrup. Gården har været i slægtens eje siden 1600-tallet. Det skal vi høre mere om. Gården har tidligere været ejet af vores bestyrelsesmedlem Christian Fly Christensen, som er blevet efterfulgt af sønnen Jens.

Samme aften vil tidligere bankmand og ejendomsmægler Per Mouritsen fra Roslev fortælle om Jeppe Aakjær og han liv på gården Jenle i Salling. P. Mouritsen er engageret i Jenle og andre historiske aktiviteter.

Der er tilmelding senest den 28. juli på e-mail gunhildom@gmail.com

I bedes selv medbringe kaffe/brød.

Fmd. Gunhild Olesen Møller

Vejlekredsen

Vi har fået lov til at besøge Keldkær ved Bredsten, den 16. juni kl. 14.30. Vi starter med den medbragte kaffe, herefter vil ejer Jens Jensen fortælle om Keldkær, og baggrunden for købet. Knud Jeppesen der er kendt for sine læserbreve, vil uddybe sin interesse for sine breve. Jeg håber vi kan nå at se Vingsted historiske værksted, med deres fantastiske vikingehuse. Vi vil afslutte dagen med husmandskost på Bredehus.

Steffen Juul

Vestsjællandskredsen

Generalforsamlingen afholdtes 1. marts på Landbrugsskolen i Høng. Formanden, Karen Andersen, kunne i sin beretning bl.a. fortælle, at kredsen har tilbudt at være vært ved årsmødet 2023, hvor man vil indtage Kalundborg og omegn. Beretning blev taget til efterretning og regnskabet godkendtes. Til bestyrelsen genvalgte Søren A. Christensen og Lene Hansen nyvalgte. Til bestyrelsessuppleant nyvalgte Jette Nielsen. (Dvs. Lene Hansen og Jette Nielsen byttede pladser.)

Efter generalforsamlingen og kaffe fortalte Ole G. Nielsen om kong Frederik den Fjerde og hans skoler, Rytterskolerne, der skal ses i lyset af kongens erotiske kollektion.

Efter mødet samledes bestyrelsen for at konstituere sig. Der var genvalg til formand og sekretær. Lene Hansen blev ny kasserer.

Sommerturen er henlagt til Sorø. Den afvikles onsdag, den 1. juni 2022, hvor vi kl. 12.50 samles ved indgangen til Sorø Klosterkirke, der just er åbnet efter en meget stor istandsættelse. Her vises vi rundt. Derefter forlader vi kirken, går over Torvet til Søgade, hvor udflugtsbåden venter os, så vi får en tur rundt på Sorø sø. Afsejling 14.45. Der serveres kaffe og kaffe på turen.

Vel tilbage ved Søgade er der 2 muligheder. Man kan gå en tur i den smukke og interessante Akademiave eller bare finde sin bil, om man ikke magter flere anstrengelser.

Pris for omvisning, sejltur og forplejning 160 kr. pr. person.

Tilmelding senest 20. maj til olegn@mail.tele.dk eller 24 93 34 12.

Karen Andersen

Ringkøbingkredsen

Kredsen indbyder til to bedriftsbesøg.

Det første afvikles den 4. maj, hvor vi kl. 19.00 mødes hos Mogens Larsen "Voldsted", Toftvej 6, Vind, 7500 Holstebro. Efterfølgende besøg på Landsbycenteret, hvor der serveres kaffe.

Pris for hele oplevelsen 75 kr.

Den 8. september kl. 19.00 samles vi på Møltrup Optagelseshjem, Møltrupvej 70, 7480 Vildbjerg. Den gamle herregård blev for mere end 100 år siden omdannet til et optagelseshjem.

Møltrup Optagelseshjem er et næsten almindeligt hjem for hjemløse mænd i alle aldre, der ønsker at leve i et alkohol- og stoffrit miljø. Vi hører om hjemmet ser landbruget og gårdbutikken.

Pris for rundvisning og kaffe 75 kr.

For begge arrangementer gælder, at der er tilmelding til Harry Jensen. Harry.Jensen@Stauning.dk eller 40 17 36 90.

Harry Jensen

Sjælland Syd

Kredsens årsmøde blev afholdt den 30. marts på Biltrisminde ved Herlufmagle. Efter en rundvisning på Biltrisminde med en økologisk malkekvægsbesætning, ved ejer Troels Larsen fortsatte vi (24 personer) i tilstødende selskabslokaler, hvor kaffe og kage blev fortært. Et indlæg af Troels Larsen, som bragte os rundt i familien og stedets liv. Meget inspirerende og interessant. Der blev snakket en del.

Derefter generalforsamling. Som blev afviklet i god ro og orden.

Jens Hansen sagde nogle ord til minde om afdøde Esben Tue Christensen.

Bestyrelsen er som følger: Torben Knudsen, Jens Hansen, Bruno Lund, Jørgen Hansen, Monike Tretow-Loof og Marianne Elholm.

Kredsen varsler en løvfaldstur i efteråret som vil gå til Lolland/Femern byggeriet. Så hold øje med Slægtsgårdsbladet, da invitationen vil blive annonceret deri.

Bestyrelsen

Århuskredsen

Århuskredsen indbyder alle medlemmer til vores årlige sommerudflugt onsdag den 22.juni kl. 19 til Kollerup Gods.

Adressen er Kollerup Gods, Kollerupvej 2, 8370 Hadsten.

Vi skal besøge et gods / herregård, som kan føre sin historie helt tilbage til begyndelsen af 1300-tallet.

Et gods som har skiftet udseende og ejere mange gange.

I 1931 købte Harald Mark godset og tilkøbte meget jord.

Gården / godset drives med planteavl i form af frø og korn. Desuden traditionelt skovbrug.

Godset ejes stadig af familien Mark, nu enke Pia Selchau-Mark. På stedet er der også en pragtfuld have, som vi får en rundvisning i.

Senest er der fundet en stor gravplads fra Bronzealderen. Det får vi også at høre om.

Pris 100 kr./ person. Kaffen serveres på godset.

Tilmelding senest den 14.juni til Vibeke Binnerup, tlf 6072 5568.

Vibeke Binnerup

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsenes aktiviteter for de næste par måneder.
Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Mandag, den 13. juni kl. 18.00 besøg på Nørlund Savværk og Røverstuen.

Lolland Falster kreds

Fredag den 6. maj udflugt til Herlufsholm og Gaunø.

Midtjysk kreds

Torsdag den 5. maj kl. 18.30 besøg på Karlslyst ved Hobro.

Mandag den 1. august kl. 18.30 Generalforsamlingen på slægtsgården hos Jens Gudike Fly.

Ringkøbingkredsen

Torsdag, den 4. maj kl. 19.00 Besøg på "Voldsted" og landsbycenteret i Vind.

Torsdag, den 8. september kl. 19.00 besøg på Møltrup Optagelseshjem.

Vejlekredsen

Torsdag, den 16. juni kl. 14.30 besøg på Keldkær og Vingsted historiske værksted.

Vestsjællandskredsen

Onsdag den 1. juni. Sommerudflugt til Sorø med klosterkirke og sejltur på søen.

Århuskredsen

Onsdag den 22. juni kl. 19. Sommerudflugt til Kollerup Gods.